

Wandelroute Spoordijk Wilnis-Vinkeveen

Route

Startpunt: Halte 2006 parkeerplaats algemene begraafplaats Ringdijk, Wilnis □ spoorbaan □ Demmerik □ Donkereind □ Korenmolen weg □ Gagelweg □ voetpad Bijleveld □ Oud huijzerweg □ Dorpsstraat □ Burgemeester Pad mos weg - Veldzijdeweg □ Wilnise Zijweg □ Burgm. V.d. Voogtvoetpad □ Ringdijk □ parkeerplaats begraafplaats Wilnis.

NB. Tijdens het broedseizoen is het voetpad langs de Bijleveld gesloten. Alternatieve route vanaf Gagelweg: via Wilnise Zuwe naar Dorpsstraat, Wilnis.

Voormalige spoorlijn

De Spoordijkroute is gerealiseerd op de voormalige Haarlemmermeerspoorlijn. Deze liep vanaf 1915 dwars door het venengebied van Haarlem via Hoofddorp, Aalsmeer, Uithoorn, Mijdrecht, Wilnis en Vinkeveen naar Nieuwersluis. Aalsmeer lag in het centrum van het Haarlemmermeerspoorwegennet. Van hieruit gingen de treinen alle richtingen op: naar Leiden, Alphen aan de Rijn, Amsterdam, Haarlem of Vinkeveen. De spoorlijn vormde een belangrijke verbindingroute van 110 kilometer door 32 polders. Het reizigersvervoer duurde tot 1950, het goederenvervoer tot 1986. De rails zijn verwijderd, maar veel stations en wachterwoningen zijn gespaard gebleven. Ook zijn er hier en daar nog brughoofden en stootjukken terug te vinden die verwijzen naar het bestaan van de Haarlemmermeerspoorlijn.

Stationsgebouwen

Aan de route liggen twee voormalige stationsgebouwen, die van Wilnis en Vinkeveen. Het station in Wilnis is een eenvoudig bakstenen gebouw onder een afgewolfd zadeldak. Het station in Vinkeveen bevatte oorspronkelijk tevens een woonhuis en had een aangebouwd bagage- en goederenlokaal. In het Museum De Ronde Venen in Vinkeveen is een modelspoorbaan van Vinkeveen tentoongesteld met oorspronkelijke elementen rond de spoorbaan uit het midden van de vorige eeuw, zoals de oude spoorbrug, het station Vinkeveen met emplacement en de groente- en fruitveiling.

Beeldende Kunst

Ondanks deze sporen is het lastig te bepalen waar deze spoorlijn precies liep en hoe deze functioneerde. Daarom heeft Het Centrum Beeldende Kunst Utrecht, als opsteller en uitvoerder van het meerjarenplan Zangsporen en de Venen, beeldend kunstenaar Frank Bezemer gevraagd om de voormalige spoorverbinding weer in het landschap ervaarbaar te maken. Langs de Spoordijkroute zijn de eerste resultaten van het werk van Bezemer te zien, zoals het kunstwerkwerk

Halte 2006 op de brug over de Driehuizerdwarstocht bij de parkeerplaats van de algemene begraafplaats, het start- en eindpunt van deze wandelroute.

Zangsporen

Zangsporen is een programma waarin kunstenaars op verschillende manieren een verbinding aangaan met (de plannen voor) het gebied de Venen. Het programma wordt ondersteund door de Stichting Ontwikkeling de Venen en cultuursubsidies van de Provincies Utrecht, Zuid Holland en Noord Holland. Voor meer informatie zie: www.cbk-utrecht.nl en www.zangsporen.nl.

Droogmakerij Wilnis-Veldzijde

Aan de rand van de Wilnise bebouwing valt het hoogteverschil op tussen de diepgelegen droogmakerij en de oorspronkelijke veenbodem. Deze droogmakerij Wilnis-Veldzijde ligt op 5,5 meter onder NAP. Voor de drooglegging was de droogmakerij een uitgestrekte en visrijke watermassa. Droogmakerij Wilnis-Veldzijde heeft binnen een eeuw de transformatie doorgemaakt van land naar water en terug naar land. In de 19e eeuw vond grootschalige veenwinning plaats tot onder de grondwaterspiegel. Daardoor ontstonden omvangrijke plassen. Daarom was bij de veenontginning al contractueel vastgelegd dat de plassen zouden worden drooggemaakt. De verwachting was dat vruchtbare klei aan de oppervlakte zou komen, maar dat viel nogal tegen. De boeren hadden veel last van kwelwater dat vanuit de hoger gelegen veenpolders binnensijpelde. Daardoor is de bodem alleen te gebruiken als grasland.

Bijzondere bruggen

De Burgemeester de Voogtbrug in de Wilnisser Zijweg over de Ringvaart In Wilnis is niet voor deze wegverbinding ontworpen maar afkomstig uit Noord-Holland en in 1956 hier geplaatst. De ophaalbrug is een vroeg voorbeeld van de toepassing van gietijzer. Het oudste deel van de brug, de opengewerkte boog en hamei voorzien van een wapenschild met een klimmende leeuw, dateert uit de eerste helft van de 19e eeuw. Dit is het wapen van Holland voor de splitsing in noord- en Zuid-Holland in 1840. Twee bruggen zijn voor deze wandelroute gemaakt: de voetbrug over de Driehuizerdwarstocht in Wilnis en de voet-/fietsbrug over de Ringvaart in Vinkeveen. Deze laatste brug is gebaseerd op het oorspronkelijke ontwerp van de spoorbrug die hier heeft gelegen.

Dijkdoorbraak

Op 26 augustus 2003 werd Wilnis even wereldnieuws. De dijkverschuiving zette een deel van de lager gelegen kern onder water. Vervolgens zijn straten in het hoogland verzakt door het wegstromende water. De kadeconstructie langs de Ringvaart herinnert ons aan de dagen dat er dag en nacht werd gewerkt om het gat te herstellen en de waterkering te versterken. Op de plaats van de verschui-

ving is een herinneringspaneel geplaatst met een korte omschrijving van deze gedenkwaardige gebeurtenis.

Marickenland

Het tracé van de oude spoorbaan tussen Wilnis en Vinkeveen maakt deel uit van Marickenland, een toekomstig natuur-, recreatie- en woongebied in de polder Groot Mijdrecht Zuid. Deze polder ligt midden tussen de dorpen Mijdrecht, Wilnis, Vinkeveen en Waverveen. De combinatie van wonen, natuur en recreatie in één polder, op 6 meter onder de zeespiegel, maakt van de realisatie van het plan een bijzondere onderneming.

Lintdorp

Donkereind en Demmerik zijn buurtschappen die hun aanzicht van veendorpen hebben behouden. Dat blijkt uit de lang- en dwarshuisboerderijen met hun accoladevormige topvensters en de tuinderswoningen met hun knikspantdaken van rond 1900 in de lintbebouwing.

Bijleveld

De tocht langs de Bijleveld is gegraven in opdracht van Graaf van Holland om de afwatering van de veenontginningen ten noorden van de Oude Rijn te verbeteren. Later werd de vaart ook gebruikt voor de scheepvaart tussen de Oude Rijn en Amsterdam. Langs het water liep een jaagpad voor paarden die trekschuiten moesten voorttrekken.

Aansluiting andere routes

De route Spoordijk Wilnis-Vinkeveen sluit aan op de eerder gerealiseerde Groene Hart Gezinswandelroutes Demmerik en Bijleveld. De Ringvaart en de Bijleveld maken deel uit van een kanoroutenetwerk in De Ronde Venen.